

ZARZĄDZENIE Nr 122/07/CZSW
Ministra Sprawiedliwości
z dnia 12 lipca 2007 r.

w sprawie nadania statutu Centralnemu Zarządowi Służby Więziennej

Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 26 kwietnia 1996 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2002 r. Nr 207, poz. 1761, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Centralnemu Zarządowi Służby Więziennej nadaje się statut stanowiący załącznik do zarządzenia.

§ 2.

Traci moc zarządzenie Nr 34/2002/CZSW Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 kwietnia 2002 r. w sprawie nadania statutu Centralnemu Zarządowi Służby Więziennej (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. Nr 3, poz. 11).

§ 3.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 90, poz. 844, Nr 142, poz. 1380, Nr 166, poz. 1609 i Nr 210, poz. 2036, z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 oraz z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711.

Statut Centralnego Zarządu Służby Więziennej

§ 1.

Centralny Zarząd Służby Więziennej, zwany dalej „Centralnym Zarządem”, jest aparatem wykonawczym Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, zwanego dalej „Dyrektorem Generalnym”, działającym zgodnie z jego zarządzeniami, decyzjami, poleceniami, wytycznymi i regulaminami oraz pod jego bezpośrednim nadzorem i kierownictwem.

§ 2.

1. Dyrektor Generalny kieruje Centralnym Zarządem przy pomocy zastępców, którzy są przed nim odpowiedzialni za powierzone im zadania.

2. Dyrektor Generalny może upoważnić poszczególnych funkcjonariuszy lub pracowników Centralnego Zarządu do wydawania decyzji w określonych przez niego sprawach.

§ 3.

Dyrektor Generalny wykonuje zadania dysponenta środków budżetowych III stopnia, a w stosunku do podległych jednostek organizacyjnych więziennictwa wykonuje zadania głównego dysponenta środków budżetu państwa w zakresie określonym w art. 16 ustawy z dnia 26 kwietnia 1996 r. o Służbie Więziennej.

§ 4.

W skład Centralnego Zarządu wchodzi następujące komórki organizacyjne:

- 1) Biuro Dyrektora Generalnego Służby Więziennej;
- 2) Biuro Penitencjarne;
- 3) Biuro Ochrony i Spraw Obronnych;
- 4) Biuro Prawne;
- 5) Biuro Kwatermistrzowsko-Inwestycyjne;
- 6) Biuro Budżetu;
- 7) Biuro Kadr i Szkolenia;
- 8) Biuro Informacji i Statystyki;
- 9) Biuro Służby Zdrowia;
- 10) Wydział Nadzoru Właścicielskiego nad Przedsiębiorstwami Przywięziennymi i Zatrudnienia Osób Pozbawionych Wolności;
- 11) Wydział Informatyzacji i Łączności;
- 12) Wydział Kontroli i Inspekcji;
- 13) Zespół do spraw Funduszy Europejskich;
- 14) Zespół Ochrony Informacji Niejawnych.

§ 5.

Przy Centralnym Zarządzie działa, na podstawie odrębnych przepisów, Biuro Emerytalne Służby Więziennej.

§ 6.

Organizację wewnętrzną i szczegółowy zakres zadań komórek organizacyjnych Centralnego Zarządu oraz jednostki organizacyjnej, o której

mowa w § 5, określa regulamin organizacyjny nadany przez Dyrektora Generalnego.

§ 7.

Dyrektor Generalny może, w zakresie niezbędnym do realizacji jego ustawowych zadań, tworzyć zespoły o charakterze stałym lub do wykonywania określonych zadań, a także powoływać kolegialne organy doradcze lub opiniodawcze, określając szczegółowy zakres i tryb ich działania.

UZASADNIENIE

Projektowane zarządzenie jest wykonaniem upoważnienia zawartego w art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 26 kwietnia 1996 r. o Służbie Więziennej.

Nadanie Centralnemu Zarządowi Służby Więziennej nowego statutu stanowi również wykonanie jednego z zadań objętych reformą więziennictwa. Minister Sprawiedliwości w zarządzeniu Nr 102/05/DO z dnia 1 grudnia 2005 r. w sprawie powołania Zespołu Nr 9 do spraw reformy więziennictwa określił bowiem, że jednym z elementów wyżej wzmiankowanej reformy będzie dokonanie *„oceny funkcjonowania struktur organizacyjnych w więziennictwie”* i *„przygotowanie zmian w przepisach ustrojowych dotyczących funkcjonowania Służby Więziennej – w celu ich dostosowania do nowych zadań i wyzwań dla służby penitencjarnej”*.

Przyjęcie nowej struktury funkcjonalnej i zadaniowej Centralnego Zarządu Służby Więziennej, przedstawionej w niniejszym projekcie, ma na celu poprawę funkcjonowania Służby Więziennej, w szczególności zaś usprawnienie i profesjonalizację procesu zarządzania i kierowania służbami penitencjarnymi.

W porównaniu ze stanem dotychczasowym, uregulowanym w zarządzeniu Nr 34/02/CZSW Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 kwietnia 2002 r. w sprawie nadania statutu Centralnemu Zarządowi Służby Więziennej, przewiduje się następujące zmiany:

1) likwidację Biura Prezydialnego i zastąpienie go Biurem Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, które docelowo przejmie wszystkie zadania związane z bieżącą pracą i obsługą Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, w szczególności zaś nowe zadania z zakresu komunikacji społecznej i współpracy międzynarodowej, a także wszelkie zadania studyjne i analityczne. W Biurze tym będzie również wyodrębniona Redakcja „Przeglądu Więziennictwa Polskiego” i „Forum Penitencjarnego”;

2) likwidację Biura Kontroli i Inspekcji poprzez przeniesienie części przypisanych mu zadań do Biura Prawnego (problematyka skarg osób pozbawionych wolności) i utworzenia w jego miejsce Wydziału Kontroli i Inspekcji, który – jako komórka organizacyjna podporządkowana bezpośrednio Dyrektorowi Generalnemu Służby Więziennej – wykonywać będzie wyłącznie funkcje kontrolne w jednostkach organizacyjnych więziennictwa;

3) utworzenie Wydziału Nadzoru Właścicielskiego nad Przedsiębiorstwami Przywiązaniymi i Zatrudnienia Osób Pozbawionych Wolności, który z jednej strony przejmie zadania dotychczasowego Zespołu do spraw Przedsiębiorstw i Zatrudnienia, z drugiej zaś realizować będzie nowe zadania z zakresu funkcjonowania Funduszu Rozwoju Przywiązanych Zakładów Pracy i niezwykle istotne zadania związane z problematyką coraz szerszego zatrudnienia osób pozbawionych wolności - podkreślić bowiem należy, że w trakcie 2006 r. poziom zatrudnienia skazanych ogółem - w stosunku do 2005 r. - zwiększył się o ponad 20 % (w tym zatrudnienia odpłatnego o 41 %), zaś powszechność zatrudnienia przekroczyła poziom 33%, a wskaźnik bezrobocia wśród skazanych zmniejszył się o ponad 5% (spadek bezrobocia wśród osób pozbawionych wolności był wyższy, niż odnotowany w stosunku do całości społeczeństwa w naszym kraju);

4) utworzenie Wydziału Informatyzacji i Łączności, który z jednej strony przejmie zadania dotychczasowego Zespołu Informatyki, z drugiej zaś realizować będzie szereg nowych przedsięwzięć, związanych z wdrażaniem systemu aplikacji Centralnej Bazy Danych o Osadzonym Noe-NET oraz systemu Zintegrowanego Systemu Informatycznego Służby Więziennej;

5) wyodrębnienie Zespołu do spraw Funduszy Europejskich (dotychczas wchodził on w skład likwidowanego Biura Prezydialnego), który będzie odpowiedzialny za niezwykle istotny obszar działania więziennictwa, a mianowicie za pozyskiwanie zagranicznych środków pomocowych, służących

rozwojowi postępu w zakresie efektywności wykonania kary pozbawienia wolności i tymczasowego aresztowania, a także za inicjowanie i pilotowanie projektów finansowanych z tych środków.

Już z powyższego zestawienia zmian wynika, iż jednym z istotnych elementów zmian w strukturze Centralnego Zarządu Służby Więziennej jest, oprócz likwidacji niektórych komórek organizacyjnych, utworzenie nowych komórek o randze wydziałów. Pracą wydziału kierował będzie naczelnik, którego uposażenie/wynagrodzenie kształtować się będzie na poziomie zastępcy dyrektora biura. Uzasadniając potrzebę wyodrębnienia wydziałów, podnieść należy przede wszystkim, że zakres zadań przeznaczonych do realizacji przez te komórki organizacyjne (zarówno w przypadku Wydziału Nadzoru Właścicielskiego nad Przedsiębiorstwami Przywiązanymi i Zatrudnienia Osób Pozbawionych Wolności, Wydziału Kontroli i Inspekcji, jak i Wydziału Informatyzacji i Łączności) merytorycznie i ilościowo znacznie przekracza zakres zadań realizowanych przez zespoły. Z drugiej strony jednak, specyficzny i stosunkowo wąski zakres tematyczny zadań realizowanych przez wyżej wzmiankowane wydziały, nie powoduje konieczności utrzymywania lub tworzenia w Centralnym Zarządzie Służby Więziennej trzech komórek organizacyjnych w randze biur.

Dalej zauważyć trzeba, że w nowej strukturze organizacyjnej Centralnego Zarządu Służby Więziennej, w miejsce dotychczasowego Biura Kwatermistrzowskiego i Biura Ochrony tworzy się nowe komórki organizacyjne - odpowiednio: Biuro Kwatermistrzowsko-Inwestycyjne i Biuro Ochrony i Spraw Obronnych. Biuro Kwatermistrzowsko-Inwestycyjne, poza zadaniami realizowanymi dotychczas, wykonywać będzie szereg zadań związanych z wdrażaniem rządowego „*Programu pozyskiwania nowych miejsc zakwaterowania w jednostkach penitencjarnych w latach 2006-2009*”. Z kolei do szerokiego

zakresu zadań przynależnych Biuru Ochrony i Spraw Obronnych dodane zostaną nowe zadania, związane z organizowaniem i nadzorowaniem przedsięwzięć z zakresu obronności i obrony cywilnej w jednostkach organizacyjnych więziennictwa, a także organizowaniem i nadzorowaniem wykonania zadań związanych z militaryzacją jednostek organizacyjnych Służby Więziennej.

Zgodnie z projektowanym statutem, w Centralnym Zarządzie Służby Więziennej, wzorem lat ubiegłych, w dalszym ciągu funkcjonować będą samodzielne Biura: Penitencjarne, Budżetu, Prawne, Kadr i Szkolenia, Służby Zdrowia, a także Informacji i Statystyki. W tym miejscu podać należy, iż dotychczasowa kilkuletnia praktyka funkcjonowania wyżej wzmiankowanych komórek organizacyjnych potwierdziła zasadność i racjonalność ich organizacyjnego wyodrębnienia. Dodać jedynie można, że w projektowanym statucie przewiduje się zwiększenie zakresu zadań przynależnych Biuru Prawnemu (niezwykle szeroka problematyka skarg osób pozbawionych wolności – ich roczny ilościowy wpływ kształtuje się w granicach tysiąca), zaś zakres zadań realizowanych przez Biuro Kadr i Szkolenia z całą pewnością ulegnie poszerzeniu o zadania wynikające z przyznawania Służbie Więziennej nowych etatów i – co się z tym wiąże – konieczności przeszkolenia i przygotowania do prawidłowego pełnienia służby około 1 000 funkcjonariuszy rocznie.

Przechodząc do oceny skutków finansowych, jakie wiązać się będą z wdrożeniem nowej struktury organizacyjnej Centralnego Zarządu Służby Więziennej, podać należy, iż nie będą one dodatkowym obciążeniem budżetu państwa, w szczególności zaś budżetu więziennictwa. Wręcz przeciwnie, wprowadzając nową strukturę (zakłada się w niej likwidację trzech stanowisk dyrektorskich – jednego w dotychczasowym Biurze Prezydialnym i dwóch w dotychczasowym Biurze Kontroli i Inspekcji) połączoną z możliwością zatrudniania na stanowiskach kierowniczych w Centralnym Zarządzie Służby

Więziennej również pracowników cywilnych (możliwość tę stworzono dokonując nowelizacji odpowiedniego rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej), uzyskać można oszczędności budżetowe, poprzez zmniejszenie liczby wysokich stanowisk kierowniczych (tj. w randze dyrektora biura) i szersze wykorzystanie etatów cywilnych, które stanowią mniejsze obciążenie dla finansów państwa.

Dokonując dalszej oceny kosztów funkcjonowania Centralnego Zarządu Służby Więziennej, podać trzeba, że w urzędzie tym pełni służbę 248 funkcjonariuszy i jest zatrudnionych 88 pracowników (łącznie 336 osób). Z kolei w jednostkach penitencjarnych w dniu 12 marca 2007 r. przebywało blisko 91 tysięcy osadzonych. Tym samym – przeprowadzając analizę porównawczą – wskazać trzeba, iż relacja między zatrudnionymi w CZSW, a liczbą osób przebywających w zakładach karnych i aresztach śledczych wynosiła w dniu 12 marca 2007 r. 1 do 268. Dla porównania, w innych krajach europejskich wskaźnik ten wynosi – 1 do 67 na Słowacji, 1 do 32 w Finlandii, 1 do 72 w Mołdawii, 1 do 84 na Litwie, 1 do 66 w Czechach, czy 1 do 90 na Węgrzech.

Z powyższego zestawienia wynika niezbicie, że ilość osób zatrudnionych w Centralnym Zarządzie Służby Więziennej zdecydowanie odbiega od standardów przyjętych w Europie (średnio na jednego pracownika centrali więziennictwa „przypada” tam ok. 100 osadzonych). Z kolei porównanie stanu zatrudnienia utrzymującego się w CZSW z zakresem i liczbą zadań realizowanych przez ten urząd, pozwala stwierdzić, że administracja więzienna na szczeblu centralnym nie jest nadmiernie rozbudowana. Wręcz przeciwnie, obciążenie pracą w Centralnym Zarządzie Służby Więziennej już od kilku lat utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie. Dlatego też w niniejszym projekcie przedstawiono nową strukturę Centralnego Zarządu Służby Więziennej, której przyjęcie ma na celu poprawę funkcjonowania Służby Więziennej, w szczególności zaś usprawnienie i profesjonalizację procesu zarządzania i kierowania służbami penitencjarnymi.